

Наукове періодичне видання

**КИЇВСЬКИЙ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ВІСНИК**

Науковий журнал

17 (17) 2019

Київ
2019

ISSN 2307-8060

Наукове періодичне видання
Київський науково-педагогічний вісник

Науковий журнал

17 (17) 2019

Редактор, коректор – Багреєв І. С.

Верстка-дизайн – Бараненко К. В.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих в журналі, дозволено тільки зі згоди автора та видавця. Будь-яке використання – з обов'язковим посиланням на журнал.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 19870-9670Р від 19.04.2013 р.

Засновник журналу: «Київська наукова організація педагогіки та психології»

Видавник: «Київська наукова організація педагогіки та психології»

04108, м. Київ, а/с 58

www.knopp.org.ua

E-mail: office@knopp.org.ua

Телефон: +38 066 699 58 42

© «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2019

© Автори наукових статей, 2019

© Оформлення Ястреба О. Л., 2019

ЗМІСТ

Боровенська К. С., Байєр О. О. ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАТЬКІВ НА ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПІДЛІТКА.....	4
Булавенко С. Д. АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	10
Демченко Л. Г. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	16
Карвацька Н. С., Русіна С. М., Рудницький Р. І. СТРАТЕГІЇ І НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	21
Карпова І. Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В МУЗИЧНІ КУЛЬТУРІ ЧЕРНІГІВЩИНИ У ХІХ СТ.....	26
Магрламова К. Г., Кравченко О. І. МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	31
Мовмига Н. Є. МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ КАФЕДРИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНО ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	38
Пастушкова Н. А. СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ.....	46
Русіна С. М., Карвацька Н. С., Нікоряк Р. А. НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ.....	50
Степура І. В. СІМ'Я НАЙМАНОВОГО РОБІТНИКА В ЄВРОПІ В ХVІІІ – СЕРЕДИНІ ХХ СТОЛІТТЯ.....	55

Карвацька Н. С.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології
ВНЗУ «Буковинський державний медичний університет»*

Русіна С. М.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології
ВНЗУ «Буковинський державний медичний університет»*

Рудницький Р. І.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології
ВНЗУ «Буковинський державний медичний університет»*

СТРАТЕГІЇ І НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація: У статті розглянуто актуальні питання впровадження реформування вищої медичної освіти в Україні та її перспективи.

Аннотация: В статье рассмотрены актуальные вопросы проведения реформирования высшего медицинского образования в Украине и его перспективы.

Summary: The article deals with topical issues of implementation of the reform of higher medical education in Ukraine and its perspectives.

Розвиток сучасної української медичної освіти, який спрямовано на підготовку висококваліфікованого лікаря, який відповідає сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства, ґрунтується на введенні якісно нової методології організації навчального процесу за європейським зразком: в основу концепції закладено європейські тенденції та національну стратегію. Реформи системи медичної освіти в Україні відбуваються у відповідності вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення. Вони спрямовані на підвищення якості підготовки медичних кадрів шляхом введення ефективної системи організації навчального процесу; гармонізації вітчизняної медичної освіти вимогам Євросоюзу [1].

Найбільш складною і затратною є у всьому світі є підготовка кадрів для сис-

теми охорони здоров'я. В Європі медична освіта здобувається у три етапи в поєднанні теоретичного курсу і практики:

1. Додипломна медична освіта – мінімум 6 років, 5500 годин.
2. Післядипломна медична освіта – від 2 до 10 років.
3. Безперервний професійний розвиток – 30-40 років.

Безперервний професійний розвиток (БПР) – це обов'язок лікаря протягом усього професійного життя підтримувати свою компетентність на належному рівні. Головне його гасло – «Від освіти на все життя до освіти через усе життя».

Ключові вимоги, що висувуються для БПР:

– медичне регулювання – засіб, за допомогою якого лікарі гарантують пацієнтам безпеку і якість медичної допомоги;

– структури медичних регулюючих систем включають п'ять рівнів: персональний, груповий, робочого місця, національного і міжнародного регулювання;

– функції медичних регулюючих систем включають стандарти та етику, освіту, сертифікацію і реєстрацію, гарантію практичної придатності;

– регулюючі системи повинні розвивати стандарти для лікарів: що вони мають право робити, а що ні;

– континуум медичної освіти повинен забезпечити засоби щодо підтримки високих стандартів медичної допомоги (МД) на всіх стадіях професійної кар'єри лікаря;

– повинен підтримуватися достовірний і надійний реєстр лікарів, яким дозволено практична діяльність;

– при виникненні проблем у роботі лікаря регуляторні механізми повинні бути готові втрутитися.

Можливі різні форми безперервного професійного розвитку, такі як навчання на циклах інформації та стажування, тематичне вдосконалення тривалістю 1–2 тижні, дистанційне навчання, наукова робота та публікації, стажування в клініках як в Україні, так і за кордоном, участь у з'їздах, конгресах, семінарах, конференціях, інформаційний обмін, майстер-класи, консультації тощо, при цьому форму БПР лікар обирає за власним бажанням.

Як відомо, Міністерство охорони здоров'я України, починаючи з 2005 р., поетапно узгоджує навчальний процес з вимогами ЄС (відповідно до Болонського процесу). З 2004 року відбулися зміни у нормативній базі вищої медичної школи (перехід на новий навчальний план, запроваджена програма кредитно-модульної системи організації навчального процесу, введено державну атеста-

цію згідно з принципами забезпечення якості та ін.), оновлена матеріально-технічна база навчальних закладів, запроваджується нові технології організації навчального процесу.

Основними завданнями реформування медичної освіти в Україні сьогодні є – це відповідність стандартам ЄС; підвищення якості підготовки медичних кадрів внаслідок підвищення мотивації студентів і викладачів до самовдосконалення; збільшення кількості університетських клінік; відповідність умов навчання вимогам часу, застосування інноваційних педагогічних технологій, високий рівень соціального захисту викладачів, інформатизації навчального процесу і відповідності самостійної роботи студентів та ін.

Будь-яке реформування – складний і болісний процес. Однак, реформування медичної освіти в Україні реально – єдиний шлях нашої державі, щоб надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу, а для студентів – здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем та мати можливість вибору праці у будь-якій країні.

З 2004 року у вищих навчальних закладах нашої країни впроваджено Болонську систему, основна мета якої – уніфікувати методику підготовки спеціалістів із вищою освітою, що дозволить різним країнам вільно й активно обмінюватися ними. Не секрет, що охорона здоров'я України, на яку виділяється лише 3,6% національного доходу, тобто в кілька разів менше, ніж у розвинених країнах Західної Європи, за багатьма показниками відрізняється від охорони здоров'я там і потребує дуже серйозної реорганізації. Нас відрізняють характер і загальний рівень захворюваності, умови роботи лікарів, можливості надання медичної допомоги в лікувальних закладах різ-

ного рівня. Тобто ми вочевидь повинні готувати лікаря до роботи у складних, дуже складних, а іноді й екстремальних умовах.

В усьому світі професія лікаря – одна з найбільш престижних і шанованих, оскільки люди чітко засвоїли постулат: «Здоров'я – це ще не все, але без здоров'я все інше – ніщо». Завдання педагогів-медиків – дати майбутнім колегам не тільки певний рівень знань, а й виховати глибоку повагу до свого майбутнього фаху. І для цього слід враховувати наші нинішні можливості та потреби.

Особливістю нашої медичної школи завжди було дотримання принципу «Лікувати не хворобу, а хворого», оскільки організм кожної людини має свої особливості, яких не можна не брати до уваги у процесі лікування. Цього ми намагаємося навчити і наших студентів. Тому педагог із великим стажем лікаря може дати своїм учням-студентам таку інформацію, якої вони не знайдуть у жодній книжці. Тільки рівень компетентності і працездатності, а не вік, мають бути визначальними у роботі лікаря, у тому числі й викладача. Досить згадати таких наших відомих і всіма шанованих учених, як Л. Громашевський, М. Амосов, О. Шалімов, які успішно трудилися поряд із молодими колегами до останніх днів життя. Кожен із них створив наукову школу – гордість нашої країни. Ставлення до своєї професії, до хворого, до своїх колег, сумлінність і захоплення під час проведення наукових досліджень і формують те, що називають «школою».

У процесі підготовки медиків важливе значення має виховання вищих почуттів у майбутніх фахівців (обов'язку, такту, милосердя, гуманізму тощо) та їх роль у практичній діяльності лікарів.

З метою реформування системи післядипломної медичної освіти та безпе-

першого професійного розвитку лікарів з 2017 року МОЗ України регулярно проводить оцінювання стану української медичної освіти у порівнянні з міжнародними стандартами на додипломному та післядипломному етапах підготовки лікарів, зокрема американськими. Це збереження і лібералізація існуючої системи, введення системи ліцензування лікарської діяльності з обов'язковою попередньою атестацією, введення кредитної системи накопичення знань і професійних навичок лікарями та гармонізація мінімально необхідної кількості кредитів згідно з Європейськими нормами та правилами для продовження ліцензії на лікарську діяльність, розробка освітньо-кваліфікаційних характеристик за кожною лікарською спеціальністю, використання належної системи комп'ютерного тестування для оцінки знань, запровадження дистанційних форм комп'ютерного тестування лікарів [2].

Сучасний викладач повинен володіти технологією кредитно-модульної системи організації навчального процесу; методикою використання багатобальної і рейтингової шкал оцінок успішності; методикою розробки та застосування стандартизованого контролю теоретичної і практичної підготовки студента; сучасними інформаційними технологіями, які допоможуть досягнути поставлені цілі підготовки конкурентноспроможних фахівців.

З боку студента впровадження кредитно-модульної системи навчання має переваги перед класичною системою завдяки тому, що спонукає студентів до систематичного навчання і відвідування занять упродовж навчального року, привчає до самостійної роботи, що особливо важливо для студентів-медиків. Стандартизовані методи контролю і

чіткий регламент їх використання значно зменшують вплив так званого «людського фактору» в оцінці результатів навчальної діяльності студента, передбачає партнерські відносини викладачів і студентів, їх спільну відповідальність за результат навчання.

Необхідність засвоєння і впровадження кращих зразків світової професійної освіти спонукає переглянути викладацькому складу методологію викладання навчального матеріалу. З метою оптимізації проведення практичних занять їх чітко структурують на три основні етапи – підготовчий, основний і заключний – це дозволяє правильно організувати навчальний процес і дає змогу адекватно оцінити знання і вміння студентів протягом заняття.

Особлива увага приділяється стандартизованим методам початкового контролю під час підготовчого етапу, як стимулу активної і творчої самостійної роботи студентів при підготовці до заняття. Під час основного етапу заняття використовуються сучасні активні методи, психолого-педагогічні прийоми навчання студентів.

Однією з перспективних технологій навчання стає так звана кейс-технологія (case-study). Ця технологія являє собою синтез проблемного навчання, інформаційно-комунікативних технологій та методу проєктів. Кейс-методика – це інноваційний підхід у навчанні, тому що саме таким чином вирішується головна проблема навчання: як поєднати теорію з практикою і знання з компетенціями. Головне призначення кейс-технологій – розвивати здатність опрацьовувати різні проблеми і знаходити їх рішення, іншими словами навчитися працювати з інформацією. Перевагою кейсів є можливість оптимально поєднувати теорію і практику, що представляється досить

важливим при підготовці фахівця. Метод кейсів сприяє розвитку вміння аналізувати ситуації, оцінювати альтернативи, вибирати оптимальний варіант і планувати його здійснення. І якщо протягом навчального циклу такий підхід застосовується багаторазово, то у того, хто навчається, виробляється стійкий навик вирішення практичних завдань.

Широко впроваджуються в навчальний процес технології симуляційної медицини, які дозволяють відпрацювати необхідні автоматизовані навички надання невідкладної медичної допомоги хворим в умовах, що максимально наближені до реальності, водночас без нанесення шкоди пацієнтам.

Для викладачів кредитно-модульна система вимагає розробки стандартизованих методів контролю – 100% опитування студентів, шукати нові дидактичні прийоми, удосконалювати методи навчання.

Виходячи з вищенаведеного, основними завданнями на сучасному етапі є розробка адекватних стандартизованих засобів (матеріалів) контролю для кожного етапу заняття; створення тестових завдань (різних для початкового і заключного етапів), стандартизованих переліків питань для письмового контролю і усного опитування; складання навчальних задач, орієнтовних карток для формування практичних вмінь та навичок.

В основі застосування інноваційних систем в умовах кредитно-модульного навчання студентів вищих медичних навчальних закладів лежить ідея інтегрування суттєвих положень медичної науки і практики, які пов'язані зі специфікою сучасної медичної освіти, вдосконаленням процесу підготовки майбутніх лікарів за рахунок використання педагогічних можливостей інформаційних комп'ютерних технологій, формуванням

професійно-творчих умінь студентів у навчальній діяльності.

Уточнено критерії й показники якості професійної підготовки майбутніх лікарів: *мотиваційний* (характер сформованості пізнавального інтересу до змісту професійно спрямованих навчальних предметів); *змістовий* (якість знань з медицини та інформатики: обсяг, глибина); *діяльнісний* (інтелектуальні вміння: виділяти головні думки і порівнювати [2; 3].

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії.

Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам. Інтенсифікація навчання сприяє підвищенню якості знань

студентів (їх обсягу і глибини) за рахунок використання структурованого навчального матеріалу, який знаходиться в електронній базі даних, що дає змогу охопити необхідну для вивчення множинну понять на різних рівнях засвоєння, сформованості інтелектуальних умінь студентів [4].

Подальші перспективи розвитку медичної освіти у вищих медичних навчальних закладах ми бачимо в інтенсифікації всіх форм навчально-методичної роботи, в насиченні курсів сучасною науковою інформацією та методиками діагностики, лікування та профілактики захворювань на всіх етапах підготовки фахівців. Впровадження сучасних інноваційних технологій навчання лікарів на післядипломному етапі дозволить забезпечити безперервний професійний розвиток фахівців, оптимізувати роботу лікарів по засвоєнню знань і умінь при їх та активному використанні в подальшій роботі, що буде сприяти підвищенню якості та ефективності лікування хворих лікарями різних спеціальностей.

Література:

1. Краєвська Ганна, et al. Сучасні методичні технології керування навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах. 2018.
2. Malakhova, S. M. Європейські стандарти підготовки сучасних фахівців-медиків відповідно до вимог болонської декларації. Медична освіта, 2015, 3.
3. Мінцер О. П. Роль інформаційних технологій на етапах реформування медичної освіти. Медична освіта, 2010, 2: 128.
4. Сидоренко Оксана Василівна, et al. Інноваційні перспективи розвитку медичної освіти. 2018.